

BEATI AMEDEI

EPISTOLA

AD FILIOS SUOS ECCLESIAE LAUSANNENSIS.

(Hanc epistolam ex pervetusto codice ms. cœnobii Altæripæ primus nuper edidit D. J. GREMAUD, in Collectione cui titulus : *Mémorial de Fribourg*, première année. Fribourg, 1854, avril, p. 182. — In sunt præterea laudato codici B. Amedei et Henrici Altæcristæ abbatis Homiliæ.)

AMEDEUS episcopus, dilectis filiis Ecclesiæ Lau- A
sannensis, repleti omni benedictione.

Absens corpore, præsens corde, dilectione vestra in dies afficior, optans exulari pro vestra libertate. Quod grave, id leve, quod asperum, id planum mihi, quod longum, id breve reputo, ut demum annuente pacis auctore, honestissima libertate reddita, tranquilla pace lætemur. Enim vero morte mihi amarius est ut perferam ad cleri laqueum, ad civium ignominiam, ad populi ruinam, in civitate Lausannensi jaci fundamentum, erigi scelerata ædificia, superba culinaria ecclesiæ comminantia desuper apparere. Fari pudet impudentiam hominum injuste, dolose, perditæ insurgentium in nos. Obliti dominii nostri, hominii sui, veloces ad injuriam, segnes ad gratiam, absque ulla reverentia vitæ nostræ insidiati sunt. Omitto dicere plura; ante pallida ora nostra sanguis innoxius effusus est. Clamant ad Dominum armis conscissæ vestes episcopi, unda socii sanguinis indecenter aspersæ. Manus ad sacra sæpe reductæ, licet indigne, recentia sacra spirabant; his Christi mysteria confeceram, his amplectabar amicum. Scilicet ausu sacrilego, a diaboli satellitio, inter annexa brachia mea ille vulneratus est; cruor ejus in sinu meo cucurrit. Vos, amicissimi mei, ne credatis esse miserix quod ipse ascribo summo honori. Christi contumelia præfertur omni gloriæ sæculari. Ego inessi amici sanguine cruentatus; ille proprio sanguine respersus emundavit amicos, emundavit et inimicos. Ut intinguatur, ait quidam, pes tuus, id est humanitas, o bone Jesu, in sanguine martyrii tui; lingua, id est prædicatio, canum tuorum olim oblatrantium, modo prædicantium te, a Deo facti amici ex inimicis, ut ipsa prædicatio sanguine martyrii decoretur. Ergo Christi humanitate intincta sanguine, conversa lingua canum ejus ex inimicis ab ipso sanguine intincta est, ut primum esset eis evangelizare, nisi veri testimonio intrepide morentur. Optarem ego ita converti nostros inimicos ex Basan, id est ex confusione, converti in profundum maris immorantes, ex amarissima nequitia sæculi fluctuantis. Utinam ita convertantur, ut, obrupto in eis angue pessimo, veteres exuvias in angusto petrx foramine exponant, habitu sacræ religionis innovati. Si vero nequeant hæc, affixo serpente cruci triumphatoris, perpetuo relegentur exsilio; nec exclusi a cælo, novissimum in pœna quadrantem ex- A
solvant. Ut autem redeamus ad id unde digressi sumus, abstracti, cæsi, dilaniati castro Milduno exivimus, portantes improprium ejus qui passus est extra castra. Nudis ergo pedibus ambulantes, humi contagia illius a nobis absolvimus, juxta verbum Domini, excutientes pulverem in testimonium illis. Ne vero mihi quisquam in hoc facto succenseas, audi simpliciter hujus rei rationem. Patres antiqui, vallati cordis angustia, nudo pedum vestigio precabantur ut iram Domini citius mitigarent; sic legimus egisse David, sic egere multi sanctorum; unde mos iste inolevit ut in capite jejuniorum id observemus, id in Parasceve. Obsessus itaque stupore mentis ex improviseo eventu in illa hora tenebrarum, arma humilitatis adii; ad precum suffragia confugi. Nempe non ignorabam oratione humili omnia mala propelli, conferri quæque salutaria. Oratio quippe puræ humilitati, velut auri circulo gemma inserta, quodcumque voluerit impetrabit. Petens accipiet usum bonæ operationis in activa vita; quærens inveniet amplexus Abisach, id est sapientiæ, in contemplativa vita; pulsanti aperietur cœlum in æterna vita. Humilis oratio peccata diluit, adversa repellit, utilia colligit, optima comparat, ardua scandit; humilis oratio homines hominibus associat, eosdem angelis consociat, oblata reddit accepta, mysteria contemplatur, vivere recto Deo approximat, timore inchoat, amore consummat. Ideo, attestante Salomone (*Eccle. vii*), finis orationis antefertur initio. Vide geminas alas columbæ, simplicis videlicet animæ: harum una est humilitas, altera oratio. Has sibi dari petebat quidam conturbatus a voce inimici, fatigatus a tribulatione persecutoris: *Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, etc.* (*Psal. lrv*). De hac columba alibi dicitur: *Si dormiatis inter medios clericos, pennæ columbæ deargentatæ, cujus posteriora in pallore auri* (*Psal. lxxvii*). Duo cleri duo sunt Testamenta, unum in littera, aliud in spiritu; unum in umbra, aliud in imagine; unum pollicens, aliud exhibens omne bonum. Hæc sunt ubera sponsæ in Canticis (*Cant. vii*), assimilata botris. His inebriari legendo, meditando, contemplando, inter hæc etiam obdormire ab amore sæculi, a prudentia sæculari, a tumultu negotiorum, tam suave quam optimum est. Qui sic obdormiunt, animo vigilent ut pennæ virtutum ad alta columbam attollant. Sunt vero pennæ columbæ deargentatæ, ut

virtus induatur exemplo, venustetur eloquio, luceat opere, sonet prædicatione. *Posteriora dorsi ejus in pallore auri*; pulchra quidem ejus anteriora, sed pulchriora posteriora quæ in pallore auri consistunt. Auro quippe Dei sapientia figuratur, quæ columbæ posteriora tenuit, quando in fine temporum, carne mortalitatis assumpta, palluit. Igitur per pennas deargentatas, post columbas argenteas, itur ad pallorem auri, ascenditur ad reclinatorium aureum veri Salomonis. Sed quid agimus columbæ specie delectati! Columbæ nimis inhæsimus, cum potius anima nostra sicut passer erepta sit de laqueo Mildunensium. Castrum Milduni, nec ros misericordiæ, nec pluvia gratiæ veniant in te, quando nec sacerdoti misericordiam, nec præsul tuo gratiam impendisti! Irrepsisti de caverna, draco instabilis, ad perendum; properasti de spelunca, ut leo ignobilis, ad non parcendum. Ovis rabida in pastorem, gens in Patrem homicida, sanguinem hostiæ, chrismati cruorem immiscuisti. Stirps Cham, generatio Chanaan! Noe, denudatus in tabernaculo, Cham posteritati maledixit. Posteritas tua, Mildune, perpetue ob probra christi Domini maledicto addicta est. Dolose egisti in conspectu Domini, proditio in te inventa est. Sanguis tuus in caput tuum! Fundata es, munitio diaboli, in injustitia. Crevistis rapina, involuisti iniquitate. Aquæ multæ nequeunt abluere te; non potes ablui, nisi delearis. Non vales justificari donec funditus extirperis, donec ex integro fiat convulsio alarum tuarum quibus ad prædam volasti. Volumus tradere memoriæ posterorum, quod Amedeus, comes Gebennensis, castrum quod vocatur Locens, in allodio Lausannensis Ecclesiæ situm, inique evertit, alio in potestate præfatæ Ecclesiæ injuste contra eandem Ecclesiam erecto. Giroldo, venerabili præsul Lausannæ, nil valuit parentela comitis, nil contradictio, nil maledictio; non illi lacrymæ, nil valere preces, quin Deo odibile castrum firmaretur. Unde miro Dei judicio actum credimus, ut, emerso brevi spatio, cum nobili duce Conrado confligeret, veritus faciem ejus, terga daret non sine multo damno, nec sine plurima nece suorum. Sed non est abbreviata manus Domini. Oculi ejus respiciunt super omnes vias filiorum Adam. Pro libertate, pro justitia, pro veritate prædictus comes conversus est mihi in crudelem. David Saulem patienter sustinuit, pie doluit occisum. Helias, Jezabel, Joannes Herodem invenit. Jesus meus loquendo justitiam Pharisæorum concilia contra se excitavit. Scio quia veritas odium parit, sed in animis reproborum. Nulla virtus caret æmulatione, justus nunquam caruit inimico. Non triumphabit justitia cui desunt certamina. Plane diligo comitem, non errorem ejus; diligo in eo sacramenta fidei, consortium naturæ, quod Christianus dicitur, quod homo est. Exsecror nihilominus mala quæ gerit in occulto, scelera quæ facit in publico, clericorum devastationem, monachorum deprædationem, ecclesiarum exspoliationem. Habet fiduciam quod

influat jordanis in os ejus. Evomit fluvium post mulierem quæ, in Apocalypsi (cap. xii), assumptis alis, cum partu suo evolat ad Dominum. Loquor ex conscientia; utinam vel sanguine meo possent ejus aboleri peccata! Absit a me hoc grande peccatum ut cessem orare pro eo! Quid enim? Si converteretur, utile foret ad opus bonum. *Aufer*, ait Solomon, *rubiginem de argento, ut egrediatur vas purissimum* (Prov. xxv). Utinam rubigo totius vitii ab eo tollatur! Utinam, juxta prophetam, ignis Domini excoquat ad purum scoriam ejus! (Isa. i.) Audiat tandem a Domino: *Curribus Pharaonis assimilavi te, amica mea* (Cant 1); ut sicut olim anima ejus superba traxit currum diaboli, sic humiliata libens trahat currum Christi. Si vero, quod absit! exstiterit inconvertibilis, durus, lapideus, obfirmans faciem suam contra nos, confidens de levitate nostra, illudens, ut solet, simplicitati, audiat quid legitime certanti dicatur a Domino: *Dedi faciem tuam valentiorum faciebibus eorum, frontem tuam duriorum frontibus eorum. Ut silicem posuisti te, adamantem dedi te* (Ezech. iiii). Inter hæc, dilectissimi, non remurmuremus ut servi, sed patienter exspectemus ut filii. Si consideremus quæ gessimus, exiguum est quod sustinemus. Si ex sola justitia peccata nostra fuerint appensa, vix sufficiunt tormenta tartarea. Melius est igitur flagellari cum hominibus, quam cruciari cum dæmonibus. Væ tamen nobis si duplici contritione conterimur! Horreo quosdam vidisse, quibus, si daretur regressus ad inferis, contestarentur nobis de loci tormentorum. Monentes ne fuga vestra fieret hieme, quia, morbo prævalente, artus ad mortem frigescent; vel Sabbato quo non licet post mortem operari. *Christus ex mortuis resurrexit* (Rom. vii), ipsum audite (Matth. xvii). Novum mandatum ejus suscipite, invicem vos diligite, omnibus dimittite, si vultis excessus vestros dimitti. *Mundamini, qui fertis vasa Domini* (Isa. lxi). *Sint lumbi vestri præcincti* (Luc. xii) zona castitatis; abluti fonte lacrymarum, induimini femoralibus pudicitæ. Nolite ferre ignem alienum ad sancta ingressuri, ne vos ignis iræ Dei absumat. *Fornicatio aut omnis immunditia nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos. Hoc autem scitote*, ait Apostolus, *intelligentes quod omni fornicator, aut immundus, aut avarus non habet partem in regno Dei* (Ephes. v). Præcipit eisdem Paulus cum talibus non communicandum. Nam turpi lucro deditos, tempora aucupantes, villi ementes, caro vendentes ipse condemnat. Beatus Hieronymus dicit: *Negotiatorem clericum, ex inope divitem factum, quasi quamdam pestem devita. Aleorum usus diabolicus est; his ludere clericos nostros prohibemus; nam clericos aleatores sacri canones deponunt. Deposita ergo omni vetustate, expurgato veteri fermento, renovamini spiritu mentis vestræ* (Ephes. iv), ut sitis nova conversio sicut estis azymi, sine carnis macula, sine mentis corruptione. Induti igitur novo homine, pascha læti celebrate, læti Christum immolatum suscipite. Ea que epulemur; appositus

est nobis panis vitæ, calix redemptionis. Comedite, A quentate, altaria diligite, Deum glorificate, memores amici, panem angelorum; bibite cum Jesu de gennimine vitis ejus in regno Patris. Inebriamini gaudio resurrectionis illius, in quo est resurrectio nostra. Ergo jubilate, choros ducite, ecclesiam fre-

pauperum cum hilaritate. Valete in transitu paschali, in ascensu Domini, in ortu resurgentis, in gloria ascendentis, repleti septiformi gratia, in jubilatione Spiritus sancti.

BEATI AMEDEI

EPISCOPI LAUSANNENSIS

DE MARIA VIRGINEA MATRE HOMILIÆ OCTO.

(Juxta editionem Richardi GIBBONI, Societatis Jesu theologi, Antwerpiae, in-12, 1613.)

RICHARDI GIBBONI PRÆFATIO.

Patri admodum reverendo D. MORANDO BLOMNE, Claromarisci cœnobii prope Audomarum, ordinis Cisterciensis, dignissimo abbati S. P.

Cum veteres divinarum rerum scriptores pro operis nostri, quod præ manibus pridem est, constructione perquirem, incidi inter alios in Amedeum ex Cisterciensis familiæ religioso, optimum pariter ac sanctissimum Lausaniæ prope Gebennam episcopum. Scripsit de laudibus Deiparæ Virginis homilias non plures octo; sed eas, Deus bone! quo ardore mentis, quo spiritu! Has legi, relegi, quibus cum sic afficeretur animus, ut non mihi uni, sed aliis quammultis profuturas sperarem, statui illas ante annos centum typis expressas, iterum in lucem dare. Neque sane diu cogitandum fuit sub cujus eas nomine ac patrocinio emitterem. Venit enim in mentem T. P. R. tum ob insignem qua prædita est humanitatem, quam ego creberrime expertus sum, quandoquidem nunquam non patuit mihi præclara illa vestra et antiquis manuscriptis libris referta Bibliotheca, tum vero ob religionis ac regularis observantiæ studium, quod, ut animadverti, primum in se, deinde in grege sibi credito cupit esse quam maximum. Taceo auctorem hunc et vestri ordinis esse, et splendorem illi non exiguum afferre (quanquam id hactenus ignotum fuit), seu doctrinam, seu pietatem spectes. Quod si quid potest apud me singularis R. P. T. in nostrates Anglos, eos præsertim qui in Audomarensi Anglorum collegio versantur, plurimis argumentis testata propositio, non omitam quin perpetuo constet haud frustra vel in meipsum, vel in illos te tuum affectum et amorem contulisse. Exiguum est, fateor, quod rependo, dabitur nihilominus aliquando, te favente et promovente, ut majora proferam. Est enim nunc præ manibus magnus ille, magnus, inquam, Alredus vester, Rievallensis abbas, D. Bernardo stylo ac pietate non absimilis, cujus ego varia hinc inde conquisita opera mea manu exscripta adhuc premo. Dignus est qui lucem videat, et omnium teratur manibus. Expectat Mecænatem. Inveniet, spero, te, admodum R. Pater, sibi faventem et propitium, quem quoad videris iter ad te capessentem, hunc Amedeum, at qualem et quantum virum! tibi ac tuis commendo. Accipe igitur, Pater optime, alumnum quidem vestrum, sed tibi a me destinatum, velut obsidem amoris in te mei: et cum sancto cœtu tibi commisso salvus et incolumis vive in annos plurimos.

Antwerpiae e collegio Societatis Jesu, 22 Jul. ipso B. Mariæ Magdalenzæ, 1613.

Tuæ admodum Reverendæ Paternit.

indignus in Christo servus

Richardus GIBBONUS.

B. AMEDEI HOMILIÆ.

HOMILIA PRIMA.

DE FRUCTIBUS ET FLORIBUS SANCTISSIMÆ VIRGINIS
MARIE.

Omnis sancta et rationalis anima, investigans cœli secreta mysteria, et distinguens ordines supernorum spirituum, invenit primam post Redemptorem illam in mulieribus benedictam, illam plenam gratia, quæ Deum genuit, et virginitatis gloriam non amisit. Hæc igitur Virgo beata omn

B luce clarior, omni suavitate gratior, omnique potentatu sublimior, totum mundum illuminat, et unguenti optimi profusione innovans omnia, cherubim et seraphim agmina potestate transcendit, et majestate. Gloriosus ergo meritis ejus introducat nos rex in cubiculum suum, et reseret nobis arcana secretorum proles Davidica, quæ claudit, et nemo aperit; aperit, et nemo claudit (Apoc. III). Pandat nobis gaudia Genitricis suæ, decorem electæ